

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ REVIZIJI

ZRAKOPLOVNO-TEHNIČKI CENTAR D.D.

Zagreb, rujan 2013.

SADRŽAJ

stranica

I.	PODACI O DRUŠTVU	2
	Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo	2
	Planiranje	2
	Financijski izvještaji	2
II.	REVIZIJA ZA 2012.	6
	Ciljevi i područja revizije	6
	Metode i postupci revizije	6
	Nalaz za 2012.	7
III.	MIŠLJENJE	12
IV.	ČLANOVI NADZORNOG ODBORA I UPRAVE	14

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI URED ZA REVIZIJU

KLASA: 041-01/13-07/3
URBROJ: 613-02-05-13-6

Zagreb, 20. rujna 2013.

IZVJEŠĆE
O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI
DRUŠTVA ZRAKOPLOVNO-TEHNIČKI CENTAR D.D. ZA 2012.

Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju (Narodne novine 80/11), obavljena je financijska revizija kojom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje društva Zrakoplovno tehnički centar d.d. (dalje u tekstu: Društvo) za 2012.

Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora.

Postupci revizije su provedeni u razdoblju od 25. veljače do 20. rujna 2013.

I. PODACI O DRUŠTVU

Djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo

Društvo je osnovano na temelju Odluke Vlade Republike Hrvatske o osnivanju društva Zrakoplovno-tehnički centar d.d. (Narodne novine 53/09) iz travnja 2009., a s poslovanjem je započelo u veljači 2010. Upisani temeljni kapital iznosi 274.962.000,00 kn, a sastoji se od jednog udjela u iznosu od 274.962.000,00 kn. Sjedište je u Velikoj Gorici, Čički gaj bb. Matični broj je 080720810, osobni identifikacijski broj je 34378227174, a šifra djelatnosti 3030.

Društvo je osnovano za obavljanje poslova od posebne važnosti za Republiku Hrvatsku i to: održavanja, obnove i popravka zrakoplova i zrakoplovno-tehničkih materijalnih sredstava, te vezanih komisionih poslova. Poslovanje je u znatnoj mjeri pod utjecajem većinskog vlasnika koji svojom poslovnom politikom i strategijom diktira uvjete i cijene usluga. Temeljni kapital Društva čine nekretnine i novac. Oprema, alati, vozila, zrakoplovi i zrakoplovna-tehnička materijalna sredstva, pričuvni dijelovi, potrošni materijal i druga materijalna sredstva, a koja su bila u posjedu prijašnjeg Zrakoplovno-tehničkog zavoda u sastavu Ministarstva obrane Republike Hrvatske dodijeljeni su Društvu samo na daljnje upravljanje i korištenje.

Tijela Društva su skupština, nadzorni odbor i uprava. Skupštinu čine ministar financija, ministar gospodarstva, ministar unutarnjih poslova, ministar pomorstva, prometa i infrastrukture, te načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga Republike Hrvatske. Predsjednik Skupštine je ministar obrane. Nadzorni odbor ima pet članova od kojih je jedan imenovan iz reda zaposlenika, a ostale je izabrala Skupština Društva.

Do 4. srpnja 2012., upravu Društva činio je predsjednik Zdravko Delić i dva člana. Od 5. srpnja 2012. uprava ima dva člana, a predsjednik je Darko Cigrovski.

Početakom 2012., Društvo je imalo 190, a koncem godine 194 zaposlenika.

Planiranje

Društvo je donijelo Plan poslovanja za 2012. u prosincu 2012. U Planu poslovanja sadržane su planirane poslovne aktivnosti i financijski pokazatelji, ljudski potencijali i plan razvoja. Planirani su prihodi u iznosu 37.899.040,00 kn, rashodi 37.895.000,00 kn, te dobit prije oporezivanja 4.040,00 kn. Društvo je planiralo ostvariti prihode od prodaje proizvoda i usluga servisiranja zrakoplova i opreme Ministarstvu obrane Republike Hrvatske.

Ukupni prihodi ostvareni su u iznosu 34.012.062,00 kn i manji su za 10,3% od plana, a ukupni rashodi u iznosu 39.701.197,00 kn ili za 4,8% više od plana. Gubitak poslovne godine iznosi 5.689.135,00 kn, a planirana je dobit.

Financijski izvještaji

Društvo vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema računovodstvu za poduzetnike u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu (Narodne novine 109/07).

a) Račun dobiti i gubitka

Prema podacima iz Računa dobiti i gubitka za 2012., ukupni prihodi su ostvareni u iznosu 34.012.062,00 kn, rashodi u iznosu 39.701.197,00 kn, te gubitak u iznosu 5.689.135,00 kn.

U tablici broj 1 se daju podaci o ostvarenim приходima.

Tablica broj 1

Ostvareni prihodi

u kn

Redni broj	Prihodi	Ostvareno za 2011.	Ostvareno za 2012.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Poslovni prihodi	32.272.140,00	33.826.808,00	104,8
1.1.	Prihodi od prodaje	32.174.803,00	33.658.780,00	104,6
1.2.	Drugi poslovni prihodi	97.337,00	168.028,00	172,6
2.	Financijski prihodi	271.879,00	185.254,00	68,1
	Ukupno	32.544.019,00	34.012.062,00	104,5

Ukupni prihodi za 2012. su ostvareni u iznosu 34.012.062,00 kn ili 4,5% više u odnosu na prethodnu godinu. Prihodi od prodaje čine 99,0% ukupno ostvarenih prihoda. U odnosu na prethodnu godinu su veći za 1.483.977,00 kn ili 4,6%. Do povećanja je došlo najvećim dijelom zbog većeg ostvarenja provizije od komisionih usluga u postupku održavanja zrakoplova za protupožarnu sezonu. Za 2012., prihodi od provizija ostvareni su u iznosu 2.632.985,00 kn, što je za 1.126.130,00 kn ili 74,7% više od ostvarenih za 2011. u iznosu 1.506.855,00 kn.

Vrijednosno značajniji su prihodi od servisnih usluga i usluga popravaka ostvareni na temelju ugovora zaključenog s Ministarstvom obrane Republike Hrvatske o izvršenju usluge godišnjeg održavanja zrakoplovno-tehničkih i ostalih tehničkih materijalnih sredstava. Za 2012. ostvareni su u iznosu 30.486.955,00 kn, a za 2011. u iznosu 30.559.472,00 kn. U navedene prihode uključena su obeštećenja Društva na temelju konačnog obračuna rezerviranih, a neiskorištenih kapaciteta za 2011. u iznosu 4.366.855,00 kn i za 2012. u iznosu 4.476.308,04 kn.

U tablici broj 2 se daju podaci o ostvarenim rashodima.

Tablica broj 2

Ostvareni rashodi

u kn

Redni broj	Rashodi	Ostvareno za 2011.	Ostvareno za 2012.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
1.	Poslovni rashodi	36.232.971,00	39.576.808,00	109,2
1.1.	Materijalni troškovi	5.846.765,00	6.604.799,00	113,0
1.2.	Troškovi zaposlenika	23.637.161,00	24.701.016,00	104,5
1.3.	Amortizacija	4.121.466,00	4.134.843,00	100,3
1.4.	Drugi troškovi	2.545.838,00	3.062.960,00	120,3
1.5.	Vrijednosno usklađivanje	48.134,00	131.111,00	272,4
1.6.	Rezerviranja	0	868.493,00	-
1.7.	Drugi poslovni rashodi	33.607,00	73.586,00	219,0
2.	Financijski rashodi	11.897,00	124.389,00	-
	Ukupno	36.244.868,00	39.701.197,00	109,5

Vrijednosno značajniji rashodi se odnose na troškove zaposlenika koji su ostvareni u iznosu 24.701.016,00 kn i čine 62,2% ukupno ostvarenih rashoda. Plaće zaposlenika isplaćivane su prema stečenim pravima zaposlenika, a na temelju Sporazuma o preuzimanju radnika, zaključenog s prijašnjim poslodavcem.

Troškovi rezerviranja su za 2012. ostvareni u iznosu 868.493,00 kn, a u prethodnoj godini nisu ostvareni. Odnose se na rezerviranja za troškove otpremnina uprave u iznosu 427.900,00 kn, neiskorištene godišnje odmore 207.078,00 kn i za sudske sporove 233.515,00 kn.

Financijski rashodi ostvareni su u iznosu 124.389,00 kn i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 112.492,00 kn. Financijski rashodi su povećani u odnosu na prethodnu godinu zbog negativnih tečajnih razlika.

b) Bilanca

Prema podacima iz Bilance na dan 31. prosinca 2012., ukupna vrijednost sredstava i izvora sredstava je iznosila 281.089.757,00 kn.

U tablici broj 3 se daju podaci o vrijednosti imovine, obveza i kapitala.

Tablica broj 3

Vrijednost imovine, obveza i kapitala

u kn

Redni broj	Opis	31. prosinca 2011.	31. prosinca 2012.	Indeks (4/3)
1	2	3	4	5
I.	Aktiva	274.057.900,00	281.089.757,00	102,6
1.	Dugotrajna imovina	244.501.587,00	240.617.716,00	98,4
2.	Kratkotrajna imovina	29.538.622,00	28.993.070,00	98,2
2.1.	Zalihe	1.201.888,00	3.135.438,00	260,9
2.2.	Potraživanja	7.356.952,00	5.978.754,00	81,3
2.3.	Kratkotrajna financijska imovina	0	0	-
2.4.	Novac u banci i blagajni	20.979.782,00	19.878.878,00	94,8
3.	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	17.691,00	11.478.971,00	64.885,9
II.	Pasiva	274.057.900,00	281.089.757,00	102,6
1.	Kapital i rezerve	268.407.566,00	262.718.432,00	97,9
2.	Rezerviranja	0	868.493,00	-
3.	Dugoročne obveze	0	0	-
4.	Kratkoročne obveze	5.232.826,00	6.028.222,00	115,2
5.	Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućega razdoblja	417.508,00	11.474.610,00	2.748,4
Izvanbilančni zapisi		2.439.000,00	2.567.000,00	105,3

Na dan 31. prosinca 2012. ukupna vrijednost imovine iznosi 281.089.757,00 kn. Odnosi se na vrijednost dugotrajne imovine u iznosu 240.617.716,00 kn, kratkotrajne imovine 28.993.070,00 kn, te plaćene troškove budućeg razdoblja i nedospjelu naplatu prihoda 11.478.971,00 kn. U odnosu na 2011. ukupna vrijednost imovine je veća za 7.031.857,00 kn zbog obračunanih prihoda za zakupljene a nerealizirane kapacitete.

U dugotrajnoj imovini, najznačajniji po vrijednosti su zemljište u vrijednosti 72.232.900,00 kn i građevinski objekti u vrijednosti 167.929.636,00 kn. Kratkotrajna imovina se odnosi na zalihe u iznosu 3.135.438,00 kn, potraživanja u iznosu 5.978.754,00 kn i novac u banci i blagajni u iznosu 19.878.878,00 kn.

Zbog pokrića gubitaka u 2011. i 2012., u strukturi izvora sredstava manja je vrijednost rezervi. Koncem 2012., udjel vlastitog kapitala Društva u ukupnim izvorima i iznosi 97,4%. Koncem 2012., Društvo nema dugoročnih obveza, a kratkoročne obveze su za 795.396,00 kn ili 15,2% veće od obveza koncem 2011.

U izvanbilančnim zapisima iskazane su vrijednosti primljenih i danih mjenica i zadužnica.

c) Revizija godišnjih financijskih izvještaja

Reviziju godišnjih financijskih izvještaja za 2012., obavilo je društvo registrirano za obavljanje revizijskih usluga, koje je izrazilo bezuvjetno mišljenje uz poseban naglasak da Društvo materijal, opremu i sredstva koje je primilo od Vlade Republike Hrvatske nije priznalo u poslovnim knjigama kao državnu potporu, odnosno nije priznalo prihod od državnih potpora i trošak korištenja predmetne imovine, te je navelo da je potrebno provesti sveobuhvatan popis, te utvrditi tržišnu vrijednost primljene imovine, te provesti usklađenje s Vladom Republike Hrvatske kako bi se utvrdile eventualne razlike od specifikacije – popisa temeljem potpisanog zapisnika o preuzimanju opreme, alata, vozila, zrakoplova i ostalih zrakoplovno tehničkih materijalnih sredstava, pričuvnih dijelova, potrošnog materijala i drugih materijalnih sredstava.

II. REVIZIJA ZA 2012.

Ciljevi i područja revizije

Ciljevi revizije su bili:

- utvrditi istinitost i vjerodostojnost financijskih izvještaja i poslovnih knjiga,
- analizirati ostvarenje prihoda i rashoda,
- provjeriti usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima,
- provjeriti i ocijeniti učinkovitost korištenja sredstava, te
- provjeriti druge aktivnosti vezane uz poslovanje Društva.

Područja revizije su određena prema kriteriju značajnosti i na temelju procjene rizika pojave nepravilnosti.

Metode i postupci revizije

Za potrebe prikupljanja revizijskih dokaza proučena je i analizirana pravna regulativa te dokumentacija i informacije o poslovanju Društva. Ocijenjeno je funkcioniranje sustava unutarnjih kontrola radi određivanja revizijskog pristupa. Podaci iskazani u financijskim izvještajima uspoređeni su s podacima iz ranijeg razdoblja i s podacima iz plana, s ciljem utvrđivanja područja rizika. Također, kod utvrđivanja područja rizika, korištene su objave u elektronskim medijima i tisku. Provjerene su poslovne knjige i knjigovodstvene isprave koje služe kao dokaz o nastalim poslovnim događajima. Ispitana je dosljednost primjene zakona i propisa, te pravila, procedura i drugih internih akata. Za izračun i analizu značajnih pokazatelja, omjera i trendova, primijenjeni su odgovarajući analitički postupci. Obavljena je detaljna provjera vrijednosno značajnih stavki na pojedinim računima, dok su brojnije, vrijednosno manje značajne stavke testirane metodom uzorka. Za potrebe revizije su korišteni izvještaji vezani uz pojedine aktivnosti Društva. Provjerena je dokumentacija u vezi obračuna plaća i naknada za zaposlene, izlaznih računa, ulaznih računa, postupaka javne nabave i druga dokumentacija. Obavljeni su razgovori s upravom, direktorima organizacijskih jedinica te drugim zaposlenicima i pribavljena obrazloženja odgovornih osoba o unutarnjoj organizaciji, pojedinim poslovnim događajima, nabavi robe, radova i usluga, te ostvarivanju prihoda i rashoda.

Nalaz za 2012.

Revizijom su obuhvaćena sljedeća područja: djelokrug rada i unutarnje ustrojstvo, sustav unutarnjih kontrola, financijski izvještaji, planiranje i računovodstveno poslovanje, prihodi, rashodi, imovina, obveze, te postupci javne nabave.

Obavljenom revizijom su utvrđene nepravilnosti i propusti koji se odnose na sustav unutarnjih kontrola, planiranje i računovodstveno poslovanje, prihode, te troškove zaposlenika.

1. Sustav unutarnjih kontrola

- 1.1. Sustavom unutarnjih kontrola se osigurava ekonomično i učinkovito ostvarenje ciljeva poslovanja, primjena zakonske regulative, kvalitete računovodstvenih podataka, sigurnost imovine i informacija, te sprečavaju i otkrivaju pogreške. Sustav unutarnjih kontrola obuhvaća metode i postupke opisane unutarnjim aktima, odnosno pravilnicima, procedurama i uputama za rad.

Kodeksom korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele je propisano da nadzorni odbor treba imenovati komisiju za reviziju radi detaljnog analiziranja financijskih izvještaja, nadzora nad računovodstvenom politikom te uspostave dobre i kvalitetne unutarnje kontrole u društvu. Od svibnja do srpnja 2012., poslove unutarnje revizije obavljao je vanjski revizor, na temelju ugovora o djelu. Uprava nije sastavila plan djelovanja koji uključuje prihvaćene preporuke i radnje (iz izvješća unutarnjeg revizora) koje je potrebno poduzeti, uključujući sredstva za organizaciju i detaljno praćenje provedbe. Društvo nema ustrojenu unutarnju reviziju. Do vremena obavljanja revizije komisija za reviziju poslovanja nije osnovana.

Državni ured za reviziju predlaže ustrojiti unutarnju reviziju, te uspostaviti sustav praćenja danih, prihvaćenih, provedenih i neprovedenih preporuka unutarnjeg revizora, te predlaže osnovati komisiju za reviziju poslovanja.

- 1.2. *Društvo prihvaća prijedloge Državnog ureda za reviziju. Vezano za sustav unutarnjih kontrola obrazlaže da je početkom 2013. zatražilo mišljenje Ministarstva financija, Središnje harmonizacijske jedinice i zaprimilo obavijest da nije bilo u obvezi provođenja unutarnje revizije. Na temelju novih smjernica Vlade Republike Hrvatske o provođenju antikorupcijskog programa za trgovačka društva u većinskom državnom vlasništvu, te Biltena unutarnjih revizora u javnom sektoru od 6. lipnja 2013., Društvo je postalo obveznik provođenja unutarnje revizije. Provelo je postupak javne nabave i s ovlaštenim društvom zaključilo ugovor o obavljanju poslova unutarnje revizije. Nakon prihvaćanja izvješća unutarnje revizije sastaviti će plan djelovanja po preporukama, te pratiti otklanjanje uočenih nepravilnosti. Vezano za ustrojavanje komisije za reviziju, navodi da je nadzorni odbor u srpnju 2013. imenovao komisiju za reviziju.*

2. Planiranje i računovodstveno poslovanje

2.1. U siječnju 2012. sastavljen je Plan poslovanja za 2012. ali nije usvojen od uprave i nadzornog odbora Društva.

U srpnju 2012. imenovana je nova uprava i nadzorni odbor, koji su Plan poslovanja za 2012. usvojili u prosincu 2012. Plan je trebalo donijeti prije početka godine na koju se odnosi.

Društvo vodi poslovne knjige i sastavlja financijske izvještaje prema odredbama Zakona o računovodstvu i Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja. Ustrojene su propisane poslovne knjige koje su vođene na način da osiguravaju kontrolu unesenih podataka i njihovu ispravnost, čuvanje i mogućnost uporabe podataka, mogućnost dobivanja uvida u promet i stanja računa glavne knjige, te mogućnost uvida u kronologiju obavljenog unosa poslovnih promjena.

Obveza provođenja popisa imovine i obveza propisana je odredbama Zakona o računovodstvu. Donesena je Odluka o redovitom godišnjem popisu imovine i obveza, kojom su utvrđena povjerenstva i rokovi obavljanja popisa, te rokovi dostavljanja izvješća o obavljenom popisu.

Popisom je obuhvaćena dugotrajna nematerijalna imovina, dugoročna i kratkoročna financijska imovina, zalihe, novac na računima i blagajni, te dugoročne i kratkoročne obveze. Popis imovine nije cjelovit jer nije obuhvaćena imovina dobivena na upravljanje i korištenje koju je Društvo bilo obvezno evidentirati u poslovnim knjigama, što nije učinilo. Popisom zaliha lož ulja i eurodiesela na dan 31. prosinca 2012. nije utvrđeno stvarno stanje u rezervoarima odnosno skladištu. Naime, u liste za popis je prepisano stanje s materijalnih kartica skladišta, a troškovi poslovanja u posljednjem tromjesečju 2012. nisu terećeni za utrošeno lož ulje, za zagrijavanje poslovnih prostora i servisnih hala u iznosu 312.200,00 kn. Za vozila i radne strojeve točeno je gorivo na crpki koja se nalazi u poslovnom krugu Društva, u kojem su uspostavljene fizičke kontrole zaštite imovine. Zbog utvrđenih nedostataka nužne su promjene u organizaciji poslovanja vezano za nabavu i korištenje goriva za pogon vozila. Predsjednik uprave donio je Odluku o imenovanju povjerenstava za popis imovine preuzete na korištenje i upravljanje od Vlade Republike Hrvatske, a nadležno Ministarstvo imenovalo je svoje djelatnike za članove popisnog povjerenstva. Do vremena obavljanja revizije, popis opreme i alata dobivenih na upravljanje i korištenje nije završen.

Državni ured za reviziju predlaže donijeti plan poslovanja do konca tekuće godine za sljedeću poslovnu godinu, te pratiti njegovo ostvarenje. Također se predlaže u krugu Društva točiti goriva isključivo za radne strojeve, a za druga vozila na benzinskim postajama. Državni ured za reviziju nalaže poduzeti radnje za zaštitu materijalne imovine. Također se nalaže popisom utvrditi stvarno stanje goriva u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu, te teretiti troškove poslovanja prema utrošenim količinama svakog mjeseca. Nadalje se nalaže popisati imovinu primljenu na upravljanje i korištenje.

2.2. *Društvo prihvaća prijedloge i naloge Državnog ureda za reviziju. Vezano za plan poslovanja navodi da je uprava poduzela aktivnosti kako bi se plan poslovanja za 2014. donio do konca godine. Vezano za točenje goriva Društvo obrazlaže da se u krugu uglavnom točilo gorivo za radne strojeve i kombije za prijevoz radnika, te da se nabavom kartica gorivo više ne toči u krugu Društva. Vezano za utvrđenje stvarnog stanja goriva navodi da je uprava od početka 2013. naložila obračun utroška goriva svaki mjesec, odnosno koncem tromjesečja tijekom ljetnih mjeseci.*

Vezano za popis imovine primljene na upravljanje i korištenje, obrazlaže da je svake godine popis obavljan, a za 2012. utvrđena su i odstupanja od stvarnog stanja.

3. Prihodi

- 3.1. U veljači 2010. Vlada Republike Hrvatske donijela je Odluku o davanju na upravljanje i korištenje opreme i sredstava za rad Društvu. Društvo je u siječnju 2011. preuzelo alate, vozila, zrakoplove i ostala zrakoplovna-tehnička materijalna sredstva, te pričuvne dijelove, potrošni materijal i druga materijalna sredstva od Ministarstva obrane Republike Hrvatske. Navedenu imovinu Društvo nije evidentiralo u poslovnim knjigama kao državnu potporu, odnosno nije priznalo prihod od državnih potpora i trošak. U okviru skladišnog poslovanja Društvo prati stanje navedene imovine. Tijekom 2012., preventivnim i korektivnim radovima na zrakoplovno tehničkim sredstvima utrošen je materijal u vrijednosti 22.423.891,00 kn. Prema Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja 14 - Vremenska razgraničenja, državne potpore povezane s imovinom, uključujući nenovčane potpore po fer vrijednosti, trebaju se prezentirati u bilanci iskazivanjem odgođenog prihoda. Za vrijednost utrošenog materijala i rezervnih dijelova treba evidentirati državnu potporu u bilanci kao prihod na sustavnoj osnovi, kako bi se povezali s odgovarajućim troškovima tijekom vijeka uporabe subvencionirane imovine. Prema Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja 15 - Prihodi, prihod je povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja imovine ili smanjenja obveza, kada ti priljevi imaju za posljedicu povećanje kapitala, osim povećanja koje se odnosi na unose od strane sudionika u kapitalu. Državne potpore treba priznati kao prihod tijekom više razdoblja kako bi se sučelili s odgovarajućim rashodima.

U svibnju 2010., Društvo je s Ministarstvom obrane Republike Hrvatske zaključilo Sporazum o poslovnoj suradnji, kojim su utvrđena međusobna prava i obveze. Društvo obavlja održavanje, obnovu i popravak zrakoplova, servisiranje motora i drugo sukladno Pravilniku o održavanju vojnih zrakoplova i zrakoplovne tehnike i godišnjem ugovoru o održavanju zrakoplova. Za izvršenje navedenih usluga, Društvo provodi poslove uvoza i izvoza, kupnje i prodaje robe i druge poslove trgovačkog posredovanja. Odredbama članka 7. navedenog Sporazuma je utvrđeno da ako Ministarstvo planski zauzme kapacitete Društva, a potom ih ne realizira, dužno je obešteti Društvo. Uplata novčanih sredstava za plansko zauzimanje kapaciteta do 31. prosinca 2010. ugovorena je temeljem ugovora o zakupu kapaciteta u visini troškova koji su ostvareni u predniku Društva. U ugovorima o godišnjem održavanju za 2011. i 2012., navedeno je da će se na zahtjev Društva primijeniti odredbe Sporazuma vezane za plansko zauzimanje kapaciteta i obeštećenje, a vrsta i visina plaćanja nisu definirane. Vrsta i visina plaćanja trebala je biti definirana u okviru posebnih ugovora ili dodataka sporazumu. Servisne usluge i usluge popravaka zrakoplova, Društvo od Ministarstva naplaćuje ispostavom računa po sastavljenom primopredajnom zapisniku odnosno završetku radova na pojedinom zrakoplovu. Uobičajeno je da se uz planirane preventivne radove nužno obavljaju i korektivni radovi i radovi detekcije, što produžuje rad na nekoliko mjeseci. Na taj način angažirani su vrijednosno značajni radni potencijali i troškovi plaća zaposlenika. U cilju očuvanja likvidnosti Društva, nužno je poduzeti aktivnosti kako bi se usluge održavanja zrakoplova tretirale u skladu s Međunarodnim računovodstvenim standardom 11 Ugovori o izgradnji.

U skladu s navedenim standardom ugovora o izgradnji potrebno je rasporediti prihode i troškove na obračunska razdoblja u kojima je posao obavljen.

Prihodi od kamata ostvareni su u iznosu 57.039,00 kn, od čega su prihodi od redovnih kamata 56.758,00 kn, a prihodi od zateznih kamata 281,00 kn.

Za plaćanja nakon ugovorenog roka odnosno valute računa, Ministarstvu obrane Republike Hrvatske nisu obračunavane zatezne kamate. Kupac je tražio pisanu suglasnost za odgodu roka plaćanja, a Društvo je dalo suglasnost za 148 računa u ukupnom iznosu 13.359.213,00 kn. Navedeni računi su plaćani u odgođenom roku, a neki su plaćeni nakon tog roka. Za neke račune nije tražen pomak roka valute, te nisu plaćeni u ugovorenom roku od 30 dana za usluge održavanja, odnosno 25 dana za provizije. Odredbama članka 12. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi (Narodne novine 108/12) od 1. listopada 2012., propisano je da se ugovorom između poduzetnika i dužnika - osoba javnog prava može ugovoriti rok ispunjenja novčane obveze do 30 dana, a iznimno se može ugovoriti i duži rok za ispunjenje novčane obveze, ali ne duži od 60 dana.

Državni ured za reviziju nalaže priznavanje prihoda u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja. Također se nalaže prihode budućeg razdoblja sučeljavati s odnosnim troškovima. Državni ured za reviziju nalaže odgodu plaćanja odobravati isključivo u iznimnim slučajevima, te obračunavati kupcima zatezne kamate na zakašnjela plaćanja. Predlaže se izraditi kalkulaciju realne cijene zakupljenih a neiskorištenih kapaciteta, a vrstu i visinu plaćanja utvrditi ugovorom o godišnjem održavanju zrakoplovno-tehničkih sredstava. Također se predlaže za obavljene usluge godišnjeg održavanja zrakoplova ugovoriti i ispostavljati mjesečne privremene situacije.

3.2. *Društvo prihvaća naloge Državnog ureda za reviziju vezane za priznavanje prihoda u skladu s odredbama Zakona o računovodstvu i Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja. Obrazlaže da je priznavalo prihode u skladu s navedenim zakonom i standardima osim prihoda od imovine primljene na upravljanje i korištenje. Nakon procjene, evidentirati će imovinu u financijskom knjigovodstvu kao državnu potporu. Vezano za odgodu plaćanja, obrazlaže da se radi samo o jednom kupcu s kojim ostvaruje većinu prometa, a koji nema osigurana sredstva za podmirenje kamata, te je Društvo imalo interes da odgodi plaćanje. Društvo prihvaća prijedloge Državnog ureda za reviziju vezane za plaćanje zakupljenih a neiskorištenih kapaciteta, te ispostavljanje mjesečnih privremenih situacija. Prilikom zaključivanja sljedećih godišnjih ugovora o održavanju, pokušati će s Ministarstvom obrane dogovoriti visinu obeštećenja i mjesečno ispostavljanje računa.*

4. Troškovi zaposlenika

4.1. Društvo je u razdoblju od siječnja do 19. prosinca 2012. primjenjivalo Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike koji je istekao u srpnju 2012. Od 20. prosinca 2012. zaključen je kolektivni ugovor između Društva i Sindikata djelatnika u zrakoplovstvu. Tijekom 2012. primjenjivan je i Pravilnik na plaću s osnove posebnih ovlaštenja, znanja i vještina, te Pravilnik o bodovima. Pravilnici su doneseni 15. lipnja 2010. na temelju odredbi Pravilnika o radu Društva. Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta nije donesen.

Na temelju zaključenih ugovora o radu, zaposlenicima Sektora servisa isplaćivani su dodaci za ostvarene bodove po osnovi i u iznosu koji nisu propisani odredbama Pravilnika na plaću s osnove posebnih ovlaštenja, znanja i vještina. Društvo ima popis dodataka za stručnu osposobljenost zrakoplovnih tehničara, ali dodaci nisu uključeni u navedeni Pravilnik i Pravilnik o bodovima. Osnovna plaća zaposlenika različito je utvrđena u Pravilniku o radu i ugovorima o radu.

Odredbama Pravilnika o radu određeno je da se osnovna plaća, koju čini zbroj osnovice i broja bodova, uvećava za svaku navršenu godinu radnog staža za 0,5%. Ugovorima o radu određeno je da osnovna plaća radnika predstavlja zbroj osnovice, bodova složenosti poslova radnih zadataka i dodataka. Društvo je obračunavalo minuli rad na osnovnu plaću koja prema ugovoru o radu uključuje stimulaciju, prekovremene sate, odnosno dodatke.

Zaposlenicima je isplaćivan primitak u naravi: prehrana na poslu i dopunsko zdravstveno osiguranje, za što je za 2012. utrošeno ukupno 3.953.162,00 kn bruto, odnosno 1.092.232,00 kn neto. S obzirom da je Sporazum o preuzimanju djelatnika Zrakoplovno-tehničkog zavoda iz svibnja 2010. vrijedio do 30. rujna 2012., Društvo nakon toga nije imalo osnove plaćati zaposlenicima prehranu na poslu i dopunsko zdravstveno osiguranje. Troškovi prehrane na poslu i dopunskog zdravstvenog osiguranja u razdoblju od listopada do prosinca 2012. iznosili su 1.025.814,00 kn bruto odnosno 282.695,00 kn neto.

Državni ured za reviziju predlaže međusobno uskladiti ugovore o radu i interne akte.

- 4.2. *Društvo prihvaća prijedlog Državnog ureda za reviziju o međusobnom usklađenju ugovora o radu i internih akata. Vezano za isplatu naknada za prehranu na poslu i dopunsko zdravstveno osiguranje, navodi da od početka 2013. radnici sami plaćaju prehranu na poslu i dopunsko zdravstveno osiguranje.*

III. MIŠLJENJE

1. Na temelju odredbi članaka 12. i 14. Zakona o Državnom uredu za reviziju, obavljena je financijska revizija Društva za 2012. Revizijom su obuhvaćeni financijski izvještaji i poslovanje. Izraženo je uvjetno mišljenje.
2. Revizija je obavljena na način i prema postupcima utvrđenim okvirom revizijskih standarda Međunarodne organizacije vrhovnih revizijskih institucija (INTOSAI) i Kodeksom profesionalne etike državnih revizora. Planirana je i obavljena s ciljem da pruži razumno uvjerenje jesu li financijski izvještaji sastavljeni prema računovodstvenim propisima i standardima, a poslovanje usklađeno sa zakonima i drugim propisima.
3. Sljedeće činjenice su utjecale na izražavanje uvjetnog mišljenja:
 - Kodeksom korporativnog upravljanja trgovačkim društvima u kojima Republika Hrvatska ima dionice ili udjele je propisano konstituiranje komisije za reviziju poslovanja. Društvo nije ustrojilo unutarnju reviziju ni komisiju za reviziju poslovanja. (točka 1. Nalaza)
 - Plan poslovanja za 2012. je donesen koncem godine. Društvo je obavilo godišnji popis imovine i obveza. Popis imovine nije cjelovit, jer popisom nije obuhvaćena imovina dobivena na upravljanje i korištenje. Imovina dobivena na upravljanje i korištenje nije evidentirana u poslovnim knjigama, te nema podataka o vrijednosti spomenute imovine. Također, nije utvrđeno stvarno stanje energenata u rezervoarima, a troškovi poslovanja nisu terećeni u posljednjem tromjesečju 2012. za utrošeno gorivo za zagrijavanje poslovnih prostora u iznosu 312.200,00 kn. (točka 2. Nalaza)
 - Društvo je u siječnju 2011. preuzelo alate, vozila, zrakoplove i ostala zrakoplovna-tehnička materijalna sredstva, te pričuvne dijelove, potrošni materijal i druga materijalna sredstva od Ministarstva obrane Republike Hrvatske. Društvo nije priznalo u poslovnim knjigama prihod od državnih potpora i trošak korištenja imovine primljene na upravljanje od Vlade Republike Hrvatske. Za plaćanja nakon ugovorenog roka, nisu obračunavane zatezne kamate. (točka 3. Nalaza)
 - Naknada za prehranu na poslu i dopunsko zdravstveno osiguranje isplaćivani su zaposlenicima i nakon što je prestao vrijediti Sporazum o preuzimanju djelatnika Zrakoplovno-tehničkog zavoda u neto iznosu 282.695,00 kn. (točka 4. Nalaza)
4. Društvo obavlja poslove od posebne važnosti za Republiku Hrvatsku u svezi održavanja i popravaka zrakoplova i zrakoplovno-tehničkih sredstava. Temeljni kapital iznosi 274.962.000,00 kn. Do 4. srpnja 2012. predsjednik uprave Društva bio je Zdravko Delić, a od 5. srpnja je Darko Cigrovski. Najznačajniji izvori sredstava su prihodi od usluga održavanja i popravka zrakoplova i zrakoplovno-tehničkih sredstava. Prema podacima iz Računa dobiti i gubitka za 2012., ukupni prihodi su ostvareni u iznosu 34.012.062,00 kn, rashodi u iznosu 39.701.197,00 kn, te gubitak u iznosu 5.869.135,00 kn.

U odnosu na 2011. prihodi su više ostvareni za 1.468.043,00 kn ili 4,5%, a rashodi za 3.456.329,00 kn ili 9,5%. Vrijednosno značajniji prihodi su prihodi od Ministarstva obrane Republike Hrvatske za obavljene usluge održavanja i popravka zrakoplova i zrakoplovno-tehničkih sredstava u iznosu 30.486.955,00 kn ili 89,6% ukupno ostvarenih prihoda.

Vrijednosno značajniji rashodi se odnose na troškove zaposlenika u iznosu 24.701.016,00 kn ili 62,2% ukupno ostvarenih rashoda. Potraživanja su koncem 2012. iznosila 5.978.754,00 kn i u odnosu na prethodnu godinu su manja za 1.378.198,00 kn ili 18,7%. Obveze su koncem 2012. iznosile 6.028.222,00 kn i u odnosu na prethodnu godinu su veće za 795.396,00 kn ili 15,2%. Društvo je javni naručitelj uvršten u popis obveznika koji su dužni primjenjivati Zakon o javnoj nabavi. Provedeno je šest postupaka javne nabave i zaključeni su ugovori ukupne vrijednosti 3.520.403,00 kn. Pokazatelji sigurnosti i uspješnosti poslovanja za 2012. ukazuju da je Društvo likvidno, nije zaduženo, te ne posluje ekonomično s obzirom da je ostvarilo manje ukupne prihode od ukupnih rashoda. Tendencija daljnjeg pada ekonomičnosti upozorava na moguće probleme u bližoj budućnosti, odnosno nužnost provedbe efikasnih mjera racionalizacije i restrukturiranja Društva.

Revizijom za 2012. utvrđene nepravilnosti koje se odnose na planiranje i računovodstveno poslovanje, prihode i troškove zaposlenika dijelom su posljedica nezadovoljavajućeg funkcioniranja sustava unutarnjih kontrola i utjecale su na izražavanje uvjetnog mišljenja.

IV. ČLANOVI NADZORNOG ODBORA I UPRAVE

1. Nadzorni odbor:

Jure Šarić	predsjednik od 2. prosinca 2010. do 4. srpnja 2012.
Petar Barać	zamjenik predsjednika od 2. prosinca 2010. do 4. srpnja 2012.
Željko Fiočić	član od 2. prosinca 2010. do 4. srpnja 2012.
Damir Šebetić	član od 2. prosinca 2010. do 4. srpnja 2012.
Ante Šimović	član od 2. prosinca 2010. do 4. srpnja 2012.
Ivica Vidović	član od 2. prosinca 2010. do 4. srpnja 2012.
Alan Rukavina	član od 17. lipnja 2011.
Boško Pribičević	predsjednik od 5. srpnja 2012.
Mate Obradović	zamjenik predsjednika od 5. srpnja 2012.
Niko Rimac	član od 5. srpnja 2012.
Vildana Megla	član od 5. srpnja 2012.

2. Uprava:

Zdravko Delić	predsjednik od 22. prosinca 2009. do 4. srpnja 2012.
Davor Vulić	član od 14. rujna 2009. do 4. srpnja 2012.
Vinko Begović	član od 22. prosinca 2009. do 4. srpnja 2012.
Darko Cigrovski	predsjednik od 5. srpnja 2012.
Tomislav Babić	član od 11. srpnja 2012.